

Lopkopības tehniķa profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – lopkopības tehniķis.
2. Profesijas kods – 3142 29.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– lopkopības tehniķis plāno, organizē un veic lauksaimniecības dzīvnieku ēdināšanu, kopšanu, turēšanu, atražošanu un nodrošina kvalitatīvas lopkopības produkcijas ieguvu, uzglabāšanu un realizāciju; veic darba pienākumus lopkopības produkcijas ražošanā atbilstoši labas lauksaimniecības prakses nosacījumiem.

Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai lopkopības tehniķim nepieciešama A un B kategorijas traktortehnikas vadītāja apliecība.

Lopkopības tehniķis strādā uzņēmumā, kur audzē lopus, vai kā individuālais komersants, vai pašnodarbināta persona.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja veikt lopkopības produkcijas ražošanu un realizāciju atbilstoši labas lauksaimniecības prakses nosacījumiem.

2. Spēja novērtēt un nodrošināt lauksaimniecības dzīvnieku sugai un tās fizioloģiskajam stāvoklim atbilstošus turēšanas, ēdināšanas un kopšanas apstākļus.

3. Spēja novērtēt vispārējo veterināro un sanitāro situāciju lauksaimniecības dzīvnieku novietnē un vajadzības gadījumā atbilstoši rīkoties.

4. Spēja novērtēt novietnes mikroklimatu, tehniskā aprīkojuma stāvokli un turēšanas iekārtas atbilstoši lauksaimniecības dzīvnieku labturībai un vajadzības gadījumā atbilstoši rīkoties.

5. Spēja patstāvīgi plānot un īstenot mērķtiecīgu ganāmpulka atražošanu.
6. Spēja nodrošināt pārtikas nekaitīguma prasību ievērošanu lopkopības produkcijai visos ražošanas ķēdes posmos.
7. Spēja izmantot speciālo lopkopības tehniku, aprīkojumu, iekārtas un to jauninājumus atbilstoši lietošanas instrukcijām un apmācīt uzņēmuma personālu to izmantošanā.
8. Spēja izprast lopkopības produkcijas ražošanas rādītājus, pieņemt atbilstošus lēmumus rādītāju uzlabošanai un īstenot tos.
9. Spēja novērtēt tirgus situāciju, plānot un īstenot lopkopības produkcijas realizāciju.
10. Spēja lietot lopkopībā izmantojamās ķīmiski un bioloģiski aktīvās vielas.
11. Spēja racionāli plānot un veikt darba pienākumus, uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.
12. Spēja sadarboties ar lopkopības produkcijas ražošanas procesa nodrošināšanā iesaistītajiem darbiniekiem un sadarbības partneriem.
13. Spēja lietot datorprogrammas (MS Office, ar nozari saistītās vadības programmas).
14. Spēja ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, lopkopības produkcijas ražošanā izmantot videi draudzīgas tehnoloģijas.
15. Spēja ievērot darba aizsardzības un ugunsdrošības normatīvo aktu prasības.
16. Spēja izvēlēties un lietot atbilstošus individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus.
17. Spēja sniegt pirmo palīdzību lauksaimniecības dzīvniekiem.
18. Spēja sniegt pirmo palīdzību cilvēkiem.
19. Spēja ievērot darba tiesisko attiecību normas.
20. Spēja ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

21. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

22. Spēja lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Organizēt un veikt lauksaimniecības dzīvnieku ēdināšanu, turēšanu un kopšanu.

2. Īstenot lauksaimniecības dzīvnieku labturību atbilstoši turēšanas tehnoloģijai.

3. Novērtēt novirzes lauksaimniecības dzīvnieku uzvedībā, veselībā.

4. Novērtēt lauksaimniecības dzīvnieku novietnes un apkārtnes sanitāro un veterināro stāvokli.

5. Novērtēt lauksaimniecības dzīvnieku barības līdzekļus organoleptiski, noņemt un nosūtīt vidējo barības paraugu laboratoriskai izmeklēšanai.

6. Uzskaitīt barības līdzekļu ikmēneša un gada patēriņu un atlikumu.

7. Nodrošināt atbilstošu barības līdzekļu uzglabāšanu.

8. Nodrošināt barības līdzekļu izēdināšanas noteikumu izpildi.

9. Apzīmēt lauksaimniecības dzīvniekus.

10. Noteikt lauksaimniecības dzīvnieku ķermeņa kondīciju.

11. Grupēt lauksaimniecības dzīvniekus atbilstoši to produktivitātei, veselības un fizioloģiskajam stāvoklim.

12. Veikt lauksaimniecības dzīvnieku attīstības kontroli, izmantojot svēršanu, mērīšanu vai nosakot citus parametrus atkarībā no dzīvnieku sugas.

13. Veikt lauksaimniecības dzīvnieku ražības rādītāju uzskaiti.

14. Īstenot mērķtiecīgu atražošanai augstvērtīgu lauksaimniecības dzīvnieku atlasi, pārojumu plānošanu un pārojumu plāna izpildi.

15. Noteikt lauksaimniecības dzīvnieku meklēšanās pazīmes un apkopot informāciju.

16. Lietot aprīkojumu lauksaimniecības dzīvnieku apaugļošanai, grūsnības noteikšanai un dzemdību palīdzībai.

17. Atšķirt fizioloģiskas dzemdības no apgrūtinātām.

18. Uzraudzīt un vadīt dzemdību procesu lauksaimniecības dzīvniekiem.

19. Veikt vienkāršas veterinārmedicīniskās manipulācijas saskaņā ar licenzēta veterinārārsta norādījumiem.

20. Uzturēt labu apkārtējo vidi lauksaimniecības dzīvnieku novietnē un teritorijā.

21. Noteikt piemērotāko kūtsmēslu izvākšanas, uzglabāšanas un izlietošanas veidu atbilstoši vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām.

22. Novērtēt un nodrošināt iekārtu un aprīkojuma tehnisko stāvokli atbilstoši lietošanas prasībām, ievērojot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.

23. Lietot lopkopības tehniku un iekārtas.

24. Uzskaitīt un uzglabāt lauksaimniecības tehnikas darbībai nepieciešamos materiālus atbilstoši vides normatīvo aktu prasībām.

25. Izprast lopkopības produkcijas noieta tirgus tendences.

26. Sastādīt lopkopības produkcijas ražošanas un realizācijas plānus.

27. Sagatavot dzīvus lauksaimniecības dzīvniekus realizācijai.

28. Veikt atsevišķas iegūtās lopkopības produkcijas fasēšanu, marķēšanu un realizāciju gala patērētājam.

29. Noformēt ar lopkopības nozari saistītos dokumentus atbilstoši noteiktajām prasībām.

30. Aizpildīt dokumentus, izmantot elektroniskās datubāzes, izmantojot datorprogrammas (MS Office, ar nozari saistītās vadības programmas).

31. Sazināties un veidot sadarbību ar partneriem lopkopības produkcijas ražošanas un realizācijas procesu nodrošināšanai.

32. Identificēt un novērst iegūtās lopkopības produkcijas piesārņojuma avotus un veidus.

33. Nodrošināt lopkopības produkcijas nemainīgu kvalitāti.

34. Nodrošināt ķīmisko un bioloģiski aktīvo vielu uzglabāšanu un atbilstošu lietošanu.

35. Uzskaitīt un organizēt darba procesā radušos atkritumu šķirošanu, uzglabāšanu un nodošanu utilizācijai.

36. Ievērot darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, izvēlēties atbilstošus individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus.

37. Sniegt pirmo palīdzību lauksaimniecības dzīvniekiem.

38. Sniegt pirmo palīdzību cilvēkiem.

39. Ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, lopkopības produkcijas ražošanā izmantot videi draudzīgas tehnoloģijas.

40. Ievērot ugunsdrošības normatīvo aktu prasības.

41. Patstāvīgi organizēt un analizēt darba gaitu, uzņemties atbildību par sava darba rezultātu.

42. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

43. Ievērot profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipus.

44. Pārvaldīt valsts valodu.

45. Pārvaldīt vienu svešvalodu profesionālās saziņas līmenī.

46. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. zoopsiholoģija;
- 1.2. etoloģija;
- 1.3. tirgzinību pamati;
- 1.4. grāmatvedības uzskaites;
- 1.5. dokumentu pārvaldības pamati.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. ciltsdarbs;
- 2.2. veterinārija:
 - 2.2.1. lauksaimniecības dzīvnieku fizioloģija;
 - 2.2.2. lauksaimniecības dzīvnieku ginekoloģijas un dzemdniecības pamati;
 - 2.2.3. dzemdību fizioloģija lauksaimniecības dzīvniekiem;
 - 2.2.4. neatliekamās palīdzības sniegšana lauksaimniecības dzīvniekiem;
- 2.3. kūts mehanizācija;
- 2.4. lopbarības sagatavošana
- 2.5. augkopība;
- 2.6. higiēnas un nekaitīguma prasības lopkopības produkcijai;
- 2.7. pārtikas produktu fasēšana un marķēšana;
- 2.8. normatīvie akti lopkopības jomā;
- 2.9. cilvēkresursu vadības pamati;
- 2.10. saskarsmes psiholoģija;
- 2.11. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. lauksaimniecības dzīvnieku ēdināšana, turēšana un kopšana;
- 3.2. lauksaimniecības dzīvnieku mākslīgā apsēklošana;
- 3.3. lauksaimniecības dzīvnieku labturība;
- 3.4. lauksaimniecības dzīvnieku aizsardzība;
- 3.5. zoohigiēna, novietnes biodrošība;
- 3.6. lopbarības līdzekļu sagatavošanas un uzglabāšanas veidi, iespējas un nosacījumi;
- 3.7. lauksaimniecības dzīvnieku izcelsmes produktu aprīte, higiēna un nekaitīgums (lopkopības produkcijas kvalitātes rādītāji, pārtikas produktu pirmapstrāde, lopkopības produkcijas piesārņojumu veidi);
- 3.8. lauksaimniecības dzīvnieku un produktu pārvadāšana;
- 3.9. ekonomiskas un energoefektīvas saimniekošanas principi;
- 3.10. personīgās un darba higiēnas prasības;
- 3.11. pirmā palīdzība lauksaimniecības dzīvniekiem;
- 3.12. darba aizsardzība (darba aizsardzības normatīvo aktu prasības, darba aizsardzības līdzekļi un to lietošana, pirmā palīdzība);

- 3.13. vides aizsardzība (vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, videi draudzīgas tehnoloģijas un materiāli);
- 3.14. ugunsdrošības noteikumi, ugunsdzēsības līdzekļi un to lietošana;
- 3.15. ķīmisko un bioloģiski aktīvo vielu uzglabāšanas noteikumi;
- 3.16. informācijas tehnoloģijas;
- 3.17. A un B kategorijas tratortehnikas vadīšana.
- 3.18. lietišķā komunikācija;
- 3.19. profesionālās un vispārējās ētikas pamatprincipi;
- 3.20. darba tiesiskās attiecības;
- 3.21. valsts valoda;
- 3.22. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Lopkopības produkcijas ražošanas procesa organizēšana.	1.1. plānot un organizēt veicamos darbus; 1.2. izveidot darbspējīgu komandu; 1.3. izvērtēt un sniegt atzinumu par darbinieku kvalifikācijas līmeni; 1.4. sagatavot darbinieku darba grafiku.
2. Ikdienas darbu plānošana, organizēšana un kontrolēšana.	2.1. izvērtēt esošo situāciju dzīvnieku novietnēs; 2.2. veikt ikdienas notikumu uzskaiti par dzīvnieku apriti; 2.3. veikt ikdienas notikumu uzskaiti par barības līdzekļiem; 2.4. organizēt izejvielu un barības līdzekļu piegādes; 2.5. organizēt saražotās produkcijas noietu; 2.6. novērtēt un plānot nepieciešamo aprīkojumu lopkopja darbu veikšanai; 2.7. veikt pirmdokumentu sagatavošanu un uzskaiti; 2.8. sagatavot ikmēneša ražošanas rezultātu atskaiti.
3. Lopkopības produkcijas ražošana.	3.1. iegūt kvalitatīvu produkciju no dzīvniekiem; 3.2. kontrolēt novietnes sanitāro un dzīvnieku veselības stāvokli; 3.3. plānot un kontrolēt atražošanas procesu; 3.4. analizēt un kontrolēt dzīvnieku attīstības rādītājus; 3.5. analizēt un kontrolēt produktivitātes

	rādītājus.
4. Lopkopības produkcijas uzglabāšana un realizācija.	4.1. sagatavot dzīvus dzīvniekus realizācijai; 4.2. sagatavot produkciju uzglabāšanai un realizācijai; 4.3. apzināt potenciālo produkcijas noieta tirgu.
5. Vides aizsardzības pasākumu organizēšana.	5.1. ievērot vides aizsardzības noteikumus, apsaimniekojot kūtsmēslus; 5.2. ievērot lopbarības aprites un lopbarības ražošanai nepieciešamo barības līdzekļu glabāšanas prasības; 5.3. ievērot vides aizsardzības prasības darbā ar tehniku un iekārtām; 5.4. veikt darba procesā radušos atkritumu šķirošanu un utilizāciju.
6. Darba aizsardzības pasākumu organizēšana.	6.1. ievērot darba aizsardzību reglamentējošos dokumentos noteiktās prasības; 6.2. ievērot darba aizsardzības prasības; 6.3. ievērot satiksmes drošības noteikumus saimniecības teritorijā un ārpus tās; 6.4. ievērot ugunsdrošības prasības; 6.5. lietot individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus, strādājot veselībai kaitīgos apstākļos; 6.6. ievērot personīgās un ražošanas higiēnas prasības, nodrošināt ražošanas telpu un vides sakopšanu; 6.7. ievērot mašīnu un iekārtu ekspluatācijas noteikumus; 6.8. ievērot darba drošību darbā ar dzīvniekiem; 6.9. ievērot ķīmisko un bioloģiski aktīvo vielu glabāšanas un lietošanas noteikumus.

Lopkopības tehniķa profesijas standarta izstrādes darba grupa:

- Dzintra Lejniece – eksperte, SIA "Cūku Ciltsdarba centrs", direktore, KS "Latvijas Cūku audzētāju asociācija", lopkopības speciāliste;
- Ilmārs Gruduls – eksperts, SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs", lopkopības konsultants;
- Dainis Arbidans – eksperts, SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs", konsultants, eksperts veterinārmedicīnā;
- Ināra Kanska – eksperte, SIA "LŠDzAS", ciltsdarba speciāliste;

Elena Guša –	eksperte, SIA LLU MPS "Vecauce", galvenā zootehniķe;
Agita Doniņa –	moderatore, SIA "Biznesa augstskola Turība", docētāja;
Renāte Cāne –	moderatore, SIA "Biznesa augstskola Turība", docētāja.

Lopkopības tehniķa profesijas standarta eksperti:

Maija Brunovska –	Latvijas Šķirnes dzīvnieku audzētāju biedrība, valdes priekšsēdētāja;
Indra Garsele –	Latvijas Holšteinas šķirnes lopu audzētāju asociācija, ciltsdarba speciāliste;
Dina Avotiņa –	Latvijas aitu audzētāju asociācija, biroja administratore.